

על כבודו נכבדו מחול היינו מידי דליה ביה ביוון אלא שבאותם הדברים שאדם חייב לנהוג
 בו כבוד מהמחם חזקתו כגון לעמוד מפניו וכיוצא בזה אבל על ביונו אינו יכול למחול אדרבה
 אסור לו למחול שהמורה מהבזים בכך ודמי למאי דלמרינן תסם האב שמחל על כבודו
 כבודו מחול דליכא למימר שיהא האב יכול למחול לבן שיאמר לו דברי הרוסין וגדושיין
 וסיניו דלמרינן בפרק ב' דיומא שה"ח לרי"ך
 שיהא נוקם ומוטר כנחש, עכ"ל:

להבוא נכבדו שכל כ"ד דברים מורים זה אחד מהם: ומ"ש בד"א כשנחזרו וכו'. לפי
 שמהם שכתבתי בסמוך משמע שצריך למחול אפי"ן דלא מפיסי ליה ויומא (דף כ"ב
 כ"ג) אמרינן דכל היכא דלא פייסייה כל ח"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש לאו ח"ח הוא
 מירץ רבינו דהא עלננה הא בפרהסיא. משום כבוד המורה:
 כתב הריב"ש בשם הראב"ד אפי"ן שאמרו
 ב"ק דקידושין (דף ל"ב) הכי שמתל
 על

לכבודן. וזו היא דרכם של תלמידי חכמים שראוי לילך
 בה. במה דברים אמורים כשבוזהו או הרפתה בסתר

אבל תלמיד חכם שבזהו או חרפו אדם בפרהסיא אסור לו למחול על כבודו ואם מחל נענש שזה ביוון תורה אלא נוקם
 ונוטר הדבר כנחש עד שיבקש ממנו מחילה ויסלח לו:

הלכות עבודת כוכבים וחקותיהם

יש בכללן נ"א מצות. שתי מצות עשה. ומ"ש מצות לא תעשה. וזהו פרטן:

- א) שלא לפנות אחר עבודת כוכבים. ב) שלא לתור אחר הרחוק הלב וראית העינים. ג) שלא לגדף. ד) שלא יעבוד אותה בדרך עבודתה. ה) שלא ישתחוה לה. ו) שלא לעשות פסל לעצמו. ז) שלא לעשות פסל אפילו לאחרים. ח) שלא לעשות צורות אפילו לנוי. ט) שלא להדיח אחרים אחריה. י) לשרוף עיר הנדחת. יא) שלא לבנותה. יב) שלא ליהנות מכל ממונה. יג) שלא להסית יחיד לעבודת כוכבים לעובדה. יד) שלא לאהוב המסית. טו) שלא לעזוב שנאתו. טז) שלא להצילו. יז) שלא ללמד עליו זכות. יח) שלא ימנע מללמד עליו חיובה. יט) שלא להתנבא בשמה. כ) שלא לשמוע מן המתנבא בשמה. כא) שלא להתנבא בשקר ואפילו בשם השם. כב) שלא לגור מהריגת נביא שקר. כג) שלא לישבע בשם עבודת כוכבים. כד) שלא לעשות אוב: כה) שלא לעשות ידעוני. כו) שלא להעביר למולך. כז) שלא להקים מצבה. כח) שלא להשתחוות על אבן משכית. כט) שלא ליטע אשרה. ל) לאבד עבודת כוכבים וכל הנעשה בשבילה. לא) שלא ליהנות בעבודת כוכבים ובכל משמשיה. לב) שלא ליהנות בציפוי נעבד. לג) שלא לברות ברית לעובדי כוכבים. לד) שלא לחון עליהן. לה) שלא ישבו בארצנו. לו) שלא להדמות במנהגותם ובמלבושם. לז) שלא לנחש. לח) שלא לקסום. לט) שלא לעונן. מ) שלא לחבור חבר. מא) שלא לדרוש אל המתים. מב) שלא לשאול באוב. מג) שלא לשאול בידעוני. מד) שלא לכשף. מה) שלא להקיף פאת ראש. מו) שלא להשחית פאת זקן. מז) שלא יעדה איש עדי אשה. מח) שלא תעדה אשה כלי זיון ועדי איש. מט) שלא לכתוב קעקע. נ) שלא להתגודד. נא) שלא לעשות קרחה על מת:

וביאור כל המצות האלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

א בימי אנוש מעו בני האדם טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור ואנוש עצמו מן הטועים היה. וזו היתה טעותם. אמרו הואיל והאלהים ברא כוכבים אלו ונגלגלים להנהיג את העולם ונתנם כמרום וחלק להם כבוד והם שמשים המשמשים לפניו ראויין הם לשבחם ולפארהם ולחלוק להם כבוד. וזהו רצון האל כרוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו. כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו וזהו כבודו של מלך. ביון שעלה דבר זה על לבם התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להן קרבנות ולשבחם ולפארהם בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה. וזה היה עיקר עבודת כוכבים. וכך היו אומרים עובדיהו היודעים עיקרה. לא שהן אומרים שאין שם אלוה אלא

לחם משנה

נ' בד"א כשנחזרו או הרפסו בסתר וכו'. ולא ידעתי מאין הוציא זה רבינו אי משום
 הא דליתא ב"ב דיומא (דף כ"ג) מפני מה נענש שאל מפני שמחל על כבודו
 וכו' דלמא שמי תסם דהוא מלך ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. והרב ביה יוסף
 כתב דמהכא נפק ליה וכתב ואמר ר' יוחנן וכו' משמע דס"ל דלמא ר' יוחנן כל ח"ח וכו'
 שאמרו שם הוא דרך למעלה והכונה לומר דמפני מה נענש שאל מפני שמחל וכו' ואמר
 ר' יוחנן שכל ח"ח שאינו נוקם וכו' א"כ שאל היה ח"ח ומחל ומשום הכי נענש. אבל
 משמע דברי הגמרא לא משמע כן אלא ואמר ר' יוחנן משום ר' שמעון וכו' הוא מילתא
 אחרייה ואינו דרך למעלה ומשום הכי דלעיל מנייה מיומא אחרת מרבי יוחנן בשם ר"ש
 ג"כ הוציא להא דקאמר דלמא וכו' אבל טעם שאל מפני שהיה מלך: בד"א כשנחזרו

מגדל עז

ומה שאמר שיבקש ממנו מחילה. הוא ט' בפרק דיומא (דף ס"ז): פ"א בימי אנוש כו' עד כן ארבעים שנה הכיר אברהם את תוראו. כלו קצן כעוטה הכונה משאר השגרים ומן הרמז בתלמוד:

